

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN ANTOINE DE GRAMONT [PARIJS]
19 NOVEMBER 1665
6473

Antwoord op een verloren gegane brief van Gramont (begin november 1665), wellicht een gevolg van Huygens' verzoek aan Giraud (22 oktober 1665; Worp 6, nr. 6468, pp. 158-159) om Gramont uit zijn naam te groeten.

Samenvatting: Huygens dankt Gramont voor de genoten gastvrijheid. Hij raadt hem aan zich een motet te laten voorzingen door Anna Bergerotti, dat hem zeer zal bevallen. Huygens verwacht dat het werk ook bij Lodewijk XIV in de smaak zal vallen.

Over een antwoord door Gramont is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, pp. 1119-1120: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 47, pp. 40-41: postscriptum (<Si vous ... beaucoup de plaisir.>).

— Worp 6, nr. 6473, p. 160: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 6473, pp. 1049-1051: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Anna Bergerotti; Armand de Gramont (graaf van Guiche); Lodewijk XIV; Willem III.

Plaats: Arnhem.

Titel: *Super flumina Babylonis* (motet).

Glossarium: chanter (zingen); motet; musique (muziek); pièce (muziekstuk); rechanter (zingen).

Transcriptie

Au Duc de Grammont.

19 Novembre 1665.

Monseigneur,

Il ne sçauroit m'arriver chose qui me resjouise à l'egal des bontez dont il vous plaist m'honorer en prenant la peine de me ramentevoir la ferme et constante durée de ceste bonne volonté, qu'il vous a pleu me tesmoigner durant le long séjour que j'ay esté obligé de faire en vostre cour, et qui vous a tant faict essuyer de mes importunitez. Il est certain, Monseigneur, que ce m'eust esté une grace, si vous ne m'aviez faict que la faveur de m'oublier. Jugez, s'il vous plaist, à combien je repute que vous soyez content de vous souvenir de moy sans colère.

Après cela il ne me reste que de vous supplier, comme je vous suis très-inutile, en ce país icy de ne vouloir pas souffrir que je le soye à Messieurs vos très-illustres enfans. Je ne voy pas que Monsieur le Comte de Guiche dispose de moy ni des miens avec ceste franchise, dont il a tant moyen de nous obliger, et cela me rend scrupuleux de luy faire ce que je voudrois d'avances, si j'estois bien asseuré qu'il les eust agréables. Il y a peut-estre en ma maison des choses capables de le divertir, qu'il pourroit ne trouver pas partout ailleurs, et, comme il est sçavant en toutes belles cognoissances, je seroy très-ayse qu'eussions occasion d'en communiquer parfois avec luy selon nostre petit talent. Au moins, Monseigneur, vous souffrirez que je vous assure qu'il ne tiendra jamais à personne de chez moy, que ceux qui ont l'honneur de vous appartenir n'y reçoivent tout le service, qu'ils ont droict de prétendre dans une famille qui vous est toute acquise, et dont le chef ne cessera jamais, qu'en mourant, d'estre etc.

Mon jadis petit maistre, qui présentement est presqu'aussi haut que moy, et très-beau et très-gentil et sage Prince, partit hier incognito et à peu de train, pour aller veoir passer à Arnhem vos belles troupes Françoises. On luy en a rapporté de si grandes merveilles, qu'il n'a pas esté possible de le destourner de ceste courrée. L'envie luy va venir de bailler des charges.

Verte.

| 1120 | Monseigneur,

Si vous n'avez pas perdu le goust des beaux et sçavants motets, je vous prie de vous en faire chanter une pièce, pour l'amour de moy, chez la chère *Signora* Anna, où il y a ces paroles: *Suspendimus organa nostra*, et je m'asseure qu'après l'avoir entendue une fois avec attention, vous serez bien aysé de vous la faire rechanter souvent, pour l'amour de vous-mesme. Il ne se peut rien ouir de plus touchant. J'en attens une copie de la faveur de la *Signora* et je m'asseure que le Roy, qui pénètre si bien tout le plus fin de la musique, y prendroit beaucoup de plaisir.

Vertaling

Aan hertog van Gramont.

19 november 1665.

Mijnheer,

Er zou mij niets kunnen overkomen dat mij evenveel zou kunnen verheugen als de goedheid waarmee u mij vereert, door de moeite te nemen mij het onveranderlijk voortduren te verzekeren van de goede gezindheid die u mij hebt willen tonen gedurende de lange tijd die ik aan het hof in uw land moest doorbrengen en welk verblijf u zo vaak heeft genoodzaakt mijn onhebbelijkheden te verdragen. Het is zeker, mijnheer, dat ik al van een gunst zou willen spreken, wanneer u mij slechts had willen vergeten. Oordeelt u nu zelf, alstublieft, hoezeer ik eraan hecht dat u tevreden en zonder woede aan mij terugdenkt.

Verder rest mij niets dan u te verzoeken, hoewel ik voor u van weinig nut ben in dit land, niet toe te staan dat ik dat ook zal zijn voor uw voortreffelijk kroost. Ik merk nog niet dat ¹mijnheer de graaf van Guiche over mij en de mijnen beschikt met de vanzelfsprekendheid, waartoe hij ons zo kan verplichten, en dat maakt mij terughoudend om datgene voor hem te doen, wat ik reeds had willen doen, ware ik er zeker van geweest dat het hem aangenaam zou zijn. Wellicht bevat mijn huis zaken die hem kunnen amuseren, die hij niet overal elders zou kunnen vinden, en, aangezien hij thuis is op alle gebieden, zou ik gaarne zien dat wij gelegenheid zouden hebben ons af en toe met hem daarover te onderhouden, voorzover ons gering talent dat mogelijk maakt. In ieder geval, mijnheer, zult u moeten aanvaarden dat ik u verzeker dat het nimmer zal voorkomen dat één van de mijnen aan hen die de eer hebben bij u te horen niet alle diensten verleent waarop zij recht mogen laten gelden in een familie die u geheel is toegedaan, en waarvan het hoofd slechts door zijn dood zal ophouden te zijn, enz.

Mijn ²meester, die vroeger klein was, maar nu bijna even groot is als ik ben, en een mooie, aardige en wijze vorst is geworden, vertrok hier gisteren *incognito* en met weinig gevolg, om in Arnhem die mooie Franse troepen te zien passeren. Men heeft hem daarover zoveel wonderbaarlijks verteld dat hij niet van deze tocht was af te brengen. Hij zal wel zin krijgen commando te nemen.

Mijnheer,

Wanneer u uw voorliefde voor mooie en knappe motetten nog niet hebt verloren, vraag ik u, om mijnentwille, zich het stuk te laten voorzingen door de dierbare mevrouw Anna [Bergerotti], waarin de woorden

¹. Armand de Gramont, graaf van Guiche (1637-1673), zoon van Antoine de Gramont, was in 1664 uit Frankrijk verbannen wegens intriges. Hij ging naar de Republiek en nam dienst in het Staatse leger. Hij werd gewond bij de Zeeslag bij Texel op 11 juni 1666, waarna hij naar Frankrijk terugkeerde.

². Willem III.

³«*Suspendimus organa nostra*» voorkomen, en ik ben er zeker van dat u, wanneer u het eenmaal aandachtig hebt beluisterd, het zeker dikwijls zult willen laten voorzingen, om uwentwille. Er is niets dat ontroender is om te horen. Ik verwacht een afschrift ervan door de gunst van deze dame, en ik ben er zeker van dat de ⁴koning, die zo goed weet door te dringen tot de finesses van de muziek, er zeer veel genoeg aan zal beleven.

³ De woorden ‘suspendimus organa nostra’ maken deel uit van vers 2 van psalm 136/137: ‘In salicibus in medio ejus *suspendimus organa nostra*’ (Aan de wilgen aldaar hebben wij onze muziekinstrumenten opgehangen). Het incipit van psalm 136/137 is *Super flumina Babylonis*. Vooralsnog was het onmogelijk om van deze regelmatig op muziek gezette psalm een zetting te localiseren die Anna Bergerotti kan hebben voorgezongen. Zo te zien gaat het niet om een compositie van Huygens zelf (psalm 136/137 komt niet in de *Pathodia* voor).

⁴ Lodewijk XIV.